

Referat fra møte i Kringkastingrådet 20.04.06

Kjellaug Nakkim ledet møtet, som ble holdt i møterom 7/8 i Radiohuset på Marienlyst.

Av Vetle Daler, referent
Publisert: 11/9-2006 09:38

Dagsorden:

0900: NRKs utvikling sett i et langsiktig perspektiv

Innledninger ved kringkastingssjef John G. Bernander, kringkasterdirektør Kari Werner Øfsti, teknologidirektør Arild Hellgren og medieutvikler Eirik Solheim

1100: Se hvem som snakker...

En analyse av kildene i NRKs nyhetsmeldinger

Ved Åse Fixdal, NRKs forskningsleder

Kommentar ved distrikts- og nyhetsdirektør Gro Holm

1215 Lunsj

1315: Kringkastingssjef John G. Bernander redegjør for NRKs håndtering av Erling Borgens dokumentarprogram "Et lite stykke Norge"

Annen programdrøfting: Tore på sporet sendt 8. april

Mina (petre) sendt 16. mar

Eventuelt, herunder en orientering om møtet 7. og 8. juni i Tromsø

Til stede fra rådet:

Jon Olav Alstad

Hallgrim Berg

Grethe Fosslie

Kine Hellebust

Finn Egil Holm

Roger Ingebrigtsen

Kristin Jensen

Sigbjørn Molvik

Kjellaug Nakkim

Steinar Ness

Per Arne Olsen

Afshan Rafiq

Solveig Torsvik

Til stede fra NRK:

Kringkastingssjef John G. Bernander

Kringkasterdirektør Kari Werner Øfsti

Distrikts- og nyhetsdirektør Gro Holm

Programdirektør Tormod Kjensjord

Radiosjef Øyvind Vasaasen

Kanalsjef Marius Lillelien

Teknologidirektør Arild Hellgren

Medieutvikler Eirik Solheim

Markeds- og kommunikasjonsdirektør Sigurd Sandvin

Forskningsleder Åse Fixdal

Programleder Tore Strømøy

Til stede fra sekretariatet:

Rådssekretær Leif Stavik

Referent Vetle Daler

NRKs utvikling sett i et langsiktig perspektiv

I sin innledning la John G. Bernander vekt på framtidens distribusjon av NRKs sendinger. – Norges televisjon er det siste leddet vi trenger for å komme helt bort fra gammeldags, analog distribusjon. Det vil gi oss helt nye muligheter, blant annet når det gjelder "a la carte"-valg av programmer. Verden preges mer og mer av a la carte, sa Bernander, og fortsatte: – Vi er i ferd med å få en helt ny hverdag. Nylig lanserte vi en egen Ibsen-kanal på DAB, og vi har lagt ut alle Ibsen-stykkene fra Radioteatret, som er over 30 år gamle. Da slipper vi nemlig å forholde oss til rettighetsspørsmål. 163 000 ganger er disse

blitt lastet ned, og det er formidabelt. Dette er en ekstrem dokumentasjon på etterspørselen etter a la carte-tilbud, sa kringkastingsjefen.

– Vi venter nå på en avklaring mht Ntv. Fremtiden er digital, og det gir oss muligheter som vi ikke har på analog distribusjon, sa Arild Hellgren i sin innledning. – Med det digitale bakkenettet får vi dekket de siste 30 % av vår distribusjon som ikke er digital i dag. Det digitale bakkenettet gir oss 95 % dekning, men 100 % av befolkningen vil fortsatt kunne se oss fordi svært mange er tilknyttet kabel-TV og parabol, sa Hellgren. – Når det gjelder DAB, har det vært noe diskusjon om lyd kvaliteten. Denne diskusjonen er kun for feinschmeckere med store høyttalere. For de aller fleste radiolyttere blir lyden like god eller bedre enn på dagens FM-nett, sa Hellgren, som også kom inn på HDTV i sin presentasjon. Se vedlegg.

Kari Werner Øfsti kunne deretter orientere om NRKs planer for en tredje TV-kanal. – Dette er en utrolig spennende utfordring for oss. Vi regner med å være på lufta en gang i slutten av neste år. NRK3 blir en barnekanal for barn mellom 3 og 11 år, og vi planlegger å sende fra klokka 06 til 19 hver dag. Kalle Fürst har jobbet med dette i ti år, så vi tror dette blir et lekkert produkt, sa Kari Werner Øfsti. – En ekstra kanal gir oss også ekstra kapasitet slik at vi har muligheten til å eksperimentere med HDTV, supplerte John G. Bernander. Kari Werner Øfsti fortsatte: – I det nye trekanalsystemet legger vi opp til å sende egenprodusert stoff minst tre ganger og innkjøpt stoff minst fire ganger. Dessuten vil vi utnytte DK-stoffet mye bedre, det lages blant annet 60-70 nyhetsinnslag daglig, så her er det mange muligheter, sa hun.

Også medieutvikler Eirik Solheim snakket om de nye mulighetene som ligger i digital distribusjon i sin innledning. – Vi får mange nye plattformer å forholde oss til, og vi må dessuten forholde oss til at mange vil laste ned en del programmer ulovlig via nettsteder som f.eks. piratebay.com, sa han. Se for øvrig vedlagte presentasjon.

– Dette stiller større og større krav til brukeren. Det må jo være den største revolusjonen siden pausefiskene, slo Kjellaug Nakkim fast. Sigbjørn Molvik ville vite om en heldags barnekanal innebærer mer egenproduksjon eller mer innkjøp av barneprogrammer. – Her tenker vi oss begge deler, svarte Kari Werner Øfsti. John G. Bernander fulgte opp: – Det blir faktisk mer enn begge deler. Vi har et innkjøpssamarbeid i Nordvisjonen, og vi øker dessuten skandinaviske samproduksjoner. Det blir også mye gjenutsendelse, sa Bernander, og fortsatte: – I dag sender vi bare en time barne-TV hver dag. Resten av døgnet har barna tilgang til masse utenlandsk innhold. Det er kulturpolitisk viktig at vi øker vårt tilbud for barn på norsk, sa han. – Vi må huske at vi er nesten enerådende den timen vi faktisk sender barne-TV i dag, påpekte Kari Werner Øfsti.

Jon Olav Alstad ville vite mer om lovverket (kringkastingsloven og åndsverkloven) når det gjelder å etablere nye tilbud, mens Steinar Ness understreket at det er viktig ha et kvalitetsmål når det gjelder innholdet i en barnekanal. – Det holder ikke bare med kvantitet, sa han. – Aldersgruppa 3-11 år er krevende, og det er stort mangfold i alder. Man er avhengig av store ressurser for å opprettholde kvaliteten, sa han. – Når det gjelder det digitale bakkenettet, forstår jeg det slik at 10 % ikke blir dekket - det vil si at 450 000 nordmenn ikke får tilgang. Hvordan skal NRK sikre at dette ikke går utover folks lommebok? spurte han. Finn Egil Holm ville vite mer om rettighetsproblematikken i forhold til nye distribusjonskanaler.

– Kringkastingsloven gjelder distribusjon en-til-alle, og den ligger fast, svarte John G. Bernander, og fortsatte: – TV-direktivets krav til kvalitet i kringkasting gjelder ikke distribusjon på nett. Dette er problematisk og komplisert. Når det gjelder rettighetslovgivningen, ligger den langt etter medieutviklingen. Den gjelder heller ikke for nye medier. Derfor må vi klarere rettigheter spesielt, sa Bernander. Han forklarte at det er viktig å kryptere signalene i det digitale bakkenettet. – Men distribusjonen av NRK skal fortsatt være fri, understreket han. – Men med lisenspenger klarer vi ikke å lage et skreddersydd tilbud en-til-en.

Til Steinar Ness hadde Bernander følgende svar: – Bakkenettet vil dekke 95 %, og av de resterende 5 % er det i underkant av 1 % som ikke har tilgang via satellitt. Ca 12 000 husstander ligger i satellittskygge, og der har vi en utfordring. Vi skal sørge for at de som ikke får tilgang via bakkenettet ikke skal betale for å motta NRK på andre plattformer. For øvrig må alle som skal ta imot bakkenettssignalene, investere i en tuner, sa Bernander.

Se hvem som snakker...

Åse Fixdal fra NRK Forskningen redegjorde for en undersøkelse om kilder i NRKs nyhetsprogrammer. 900 innslag fra Dagsrevyen, Kveldsnytt, DK-sendinger og TV 2s 18.30 og 21-nyheter er undersøkt. –

Konklusjonen er at menn er i flertall på alle områder, også de "myke" sakene. 25 % av kildene er kvinner, og Erna Solberg er med en 5. plass den mest omtalte kvinnen, sa Fixdal. – Når det gjelder sport, er kun 12 % av kildene kvinner. 11 av de 100 mest omtalte i nyhets- og sportsprogrammer var kvinner. Det er det samme bildet som går igjen på TV 2, sa Åse Fixdal. Se vedlagte presentasjon.

– Dette er et problemområde for oss, og har vært det så lenge jeg har jobbet i NRK, sa distrikts- og nyhetsdirektør Gro Holm. – Vi ringer og ringer for å prøve å få kvinner til å stille, men det er vanskelig. I radio har vi det samme problemet, f.eks. i Dagsnytt 18. Dette er tema hver eneste dag på redaksjonsmøter, f.eks. i RedaksjonEn. Vi har til og med gitt rådgiverne på Stortinget beskjed om at vi velger det partiet som kan stille med en kvinne. Selv kvinnelige politikere velger ofte å sende sin NK eller pressetalsmann istedenfor å stille selv, sa Gro Holm. – Det er forbløffende hvor liten selvtilit kvinner har når det gjelder å stille til debatter. De er rett og slett lite interessert i å erobre retorikk-feltet, mente Holm, som påpekte at NYDI har 42 % kvinnelige medarbeidere. – Men når det gjelder kommentatorene våre, er tallet langt lavere. Kvinner nøler- selv innfor sine fagfelt. Dette jobber vi med. Vi tenker også kjønn i forbindelse med ansettelse av nye korrespondenter. Men vi klarer ikke å gjøre større sprang enn samfunnet rundt oss, sa Gro Holm.

– Er det mulig å stimulere ledelsen i organisasjoner og politiske partier til å gjøre noe med dette? spurte Grethe Fossli. – Ja, vi har tatt dette opp med partiene. Ett parti utmerker seg, og det er Frp, som er flinke til å finne kvinner, svarte Gro Holm.

– Det hadde vært interessant å se om det er flere kvinner som stiller opp i distriktssendingene enn i rikssendingene, sa Kine Hellebust, og fortsatte: – Men husk historien: Kvinner har vært stuet vekk i hundrevis av år, og så skal vi plutselig hive alle hemninger over bord. Det er ikke så enkelt, men jeg tror på forandring, sa hun. Hallgrim Berg mente på sin side at dette ikke er noe stort problem. – Jeg har liten tro på en forsering. NRK avspeiler samfunnet. Vi har nå 25 mot 75 % og er på god vei. Jeg er glad for at kjønnene ikke skal være like på alle områder. Kvinnene lever et rikere liv enn menn her i landet, de tristeste statistikkene finnes på den mannlige siden, sa Hallgrim Berg. – Jeg er glad for at ikke Hallgrim Berg leder dette arbeidet i NRK, svarte Solveig Torsvik. – Vi er like mange av hvert kjønn her i landet, og det bør gjenspeiles i NRKs sendinger. Er det et håp når det gjelder alder her? At det er lettere å få de yngre jentene til å stille?

– Jeg er overbevist om at det blir en forandring nå. I Troms har 19 av 20 elevråd jenter som ledere, sa Roger Ingebrigtsen. – Også i f.eks. AUF er det jenter som dominerer. Det går sakte, men i neste generasjon tror jeg vi har et annet bilde. Jeg bekymrer meg mer for 16-17 år gamle gutter. Det er jentene som overtar samfunnsstyringa, sa han. Sigbjørn Molvik fulgte opp: – NRK har en rolle i tillegg til å speile samfunnet – nemlig å være en samfunnsaktør. Derfor er det riktig og viktig å ha et bevisst forhold til dette.

– Jeg synes man skal tenke over dette med kjendisfaktor og temperatur i debatt- og nyhetsprogrammer, sa Steinar Ness. – Det er mange gjengangere her som ikke har tenkt nytt på mange år, men de blir likevel hentet inn pga sin kjendisfaktor. Kvinner sier nei fordi de ikke vil dyrke den debattformen, mente han. Finn Egil Holm mente på sin side at det viktigste er at panelet er representativt for organisasjonene som deltar i debatten. Kristin Jensen påpekte at jenter trenger flere rollemodeller for å skape trygghet og selvsikkerhet.

– Når det gjelder alder, har vi ikke fokusert på det i denne undersøkelsen, men dataene ligger der. Dette kan følges opp, sa Åse Fixdal. – Det er en underskog av kvinner som kommer nå, supplerte Gro Holm. – Vi får en generasjon av godt utdannede, feminine kvinner. Det skal bli spennende å se hvor vi er om 10-15 år. Når det gjelder debattformen, har Ness et godt poeng. Vi diskuterer dette nå i forbindelse med NYDI 2007-arbeidet vårt. For eksempel ønsker vi større rom for samtaler heller enn debatt. Og vi har mange mannlige medarbeidere som er feministisk bevisste, sa Gro Holm.

Kringkastingssjef John G. Bernander redegjør for NRKs håndtering av Erling Borgens dokumentarprogram "Et lite stykke Norge"

– NRK har betalt Erling Borgen for visningsrett, men har ingen plikt til å sende. Siste hånd på verket må ligge under vårt redaksjonelle ansvar, og det har skjedd før at vi velger ikke å sende, sa John G. Bernander. – Faktaavdelingen vurderte dokumentaren og kom til at hvis dette hadde vært egenprodusert, så hadde den ikke blitt sendt uten betydelig omredigering. Bakgrunnen er et utall småting – formspråket, bruk av effekter, musikkvalg og bredden i kildeutvalget, sa Bernander, og fortsatte: Kringkastingrådetets mandat er å vurdere det vi sender, og ikke på det som ikke blir sendt. Det

er ikke spesielt at vi legger mye arbeid og ressuser i produksjoner som ikke holder mål. Vårt fundamentale prinsipp er redaktørplakaten, sa Bernander.

I debatten som fulgte, sa Finn Egil Holm at han ikke ville overprøve kringkastingssjefens redaktøransvar. – Men har dere vurdert en annen tilnærming? For eksempel å sende programmet med en åpen debatt i etterkant? Denne saken har jo fått stor offentlig oppmerksomhet, sa han. Roger Ingebrigtsen mente på sin side at det var rart at saken i det hele tatt står på agendaen for rådet. – Vi er på ville veier hvis vi hver gang skal vurdere ting som ikke blir vist. Det skjer antakelig hver dag. Jeg er dessuten skeptisk til at et program produsert av en kjent journalist skal behandles som viktigere enn andre produksjoner, sa han. Finn Egil Holm var ikke enig. – Med så stor offentlig oppmerksomhet er det helt naturlig at kringkastingssjefen gir sin redegjørelse, mente han.

– Det er bra at NRK er med på å bygge opp uavhengige produksjonsselskaper. Men det er klart at det er mye som ikke blir vist, sa Jon Olav Alstad. – Å vise programmet nå ville være å vise disrespekt for programskaperen. Det er bra at NRK legger seg på en høy standard her, sa Alstad. Hallgrim Berg var enig. – Jeg er enig i avgjørelsen, men jeg undrer meg over praksisen med forhåndsfinansiering. Man risikerer dermed å kaste bort sekssifrede beløp på ubrukelige produksjoner. Denne journalisten leverer selektiv moralisme gang på gang, sa Berg, og fortsatte: – Hvis TV 2 ser sin sjanse til å være mer "romslig", vil det stille NRK i et merkelig lys når TV 2 sender en redigert, "salgbar" versjon.

– Man skal være nøye med dramaturgiske virkemidler, det er en fare for at man går fra å underbygge til å skape illusjoner, sa Steinar Ness. – For øvrig har problemstillingene dokumentaren tar opp, blitt borte i debatten, men det er jo de som er viktige. De bør derfor forfølges på andre måter, sa han.

– Borgen er ingen debutant. Han kan sitt fag og er ingen kjendisreporter, sa Kine Hellebust. Er dokumentaren for dårlig til å bli vist eller for farlig til å bli vist? spurte hun. – Dette er ikke først og fremst et kunstnerisk verk, men et journalistfaglig produkt. Jeg regner derfor med at det er gjort en journalistisk vurdering. Hvis TV 2 kommer til en annen konklusjon, er dette noe som skjer i pressen hver dag, sa Jon Olav Alstad. Han reagerte på at en dokumentar må være spektakulær for å få oppmerksomhet. – Det er en farlig utvikling. Hallgrim Berg var enig. – Vil du vekke oppsikt, så sett konklusjonen først, finn så det kildegrunnlaget du trenger for å bekrefte konklusjonen, sa han.

– Det er bra at vi får støtte for vår redaksjonelle vurdering, sa John G. Bernander. – For øvrig er det ingen andre redaktører her i landet som må stå skolerett for noe man ikke vil vise. Temaene som skulle belyses, er viktige. Vi kommer fortsatt til å ha dem til debatt. Det er heller aldri vår intensjon å være "salgbar" politisk. Men vi ønsker spisse dokumentarer som skaper debatt. At vi har betalt 250 000 for visningsretten viser at vi ønsker å belyse disse temaene. Vi er forpliktet til å understøtte eksterne produksjonsmiljøer, og da er det også vanlig å betale for visningsretten. Vi har økt eksterne innkjøp til 115 millioner i året. Det som nok ikke er godt nok på plass, er oppfølgingen og kvalitetssikringen underveis, sa Bernander.

Annen programdrøfting

Tore på sporet 8. april

Programdirektør for NRK Program riks, Tormod Kjensjord, redegjorde . – Dette har blitt et spørsmål om Vær varsom-plakaten og NRKs egne verdier, og jeg mener at dette er innenfor de etiske retningslinjene. Men det er ikke alltid slik at det som er juridisk og etisk forsvarlig er glitrende TV, sa han. – Men karakteristikkene av Tore som overgriper og nærmest terrorist er helt urimelige.

– Dette er ressurssterke folk, og det er vår plikt å ta opp en sak som denne, sa Tore Strømøy. – Underholdning skal ikke være ufarlig. Vi har gjort god research både før og etter. Dette er ingen stakkarer, men de føler seg tråkket på av pressen i ettertid fordi debatten gjør dem til stakkarer. Jeg ville gjort dette igjen, sa Strømøy. Solveig Torsvik mente redaksjonen trekker dette med følelser for langt. – Var det ikke også slik at de ønsket et møte utenfor studio først som de ikke fikk? spurte hun.

– Sånn er Tore på sporet, det er alle klar over. Problemet var at avisene lagde saker med usannheter på forhånd. Tabben NRK gjorde, var å sende ut en pressemelding med feil informasjon, og det beklager vi. Men det går for langt når aviser ringer alle deltakerne for å grave opp saker. Vi prøver å gjøre dette ordentlig, og vi er flinke til dette, sa Tore Strømøy.

– Denne type underholdning er farlig terreng. Adopsjon kan være svart vanskelig for noen, og jeg vet ikke hvor frivillig det ble for deltakerne i dene saken, sa Sigbjørn Molvik. – Dette kan gjøre noe med et barn som vi ikke vet konsekvensene av. Det kan være mange sider her man ikke kjenner.

- Dette er ingen adopsjonssak, mora har aldri skrevet under på adopsjonspapirer, svarte Tore Strømøy.
- Denne historien er også viktig fordi hun mener det finnes flere slike saker.
- Saken er interessant, men det er gjenforeningsdelen jeg reagerer på, svarte Sigbjørn Molvik.

– I Norge har vi en lei tendens til å reagere på vegne av andre. Det er alltid folk som kommer til Tore, han oppsøker ikke sakene, sa Kine Hellebust. Finn Egil Holm fulgte opp. – Dette blir en håpløs debatt om vi liker programmet eller ikke. Jeg mener dette var innenfor de etiske retningslinjene, sa han. Steinar Ness var ikke enig. – Man kan velge å se på Tore på sporet eller ikke. Men Tore gjør dette litt for uskyldig, enkelt og naivt. Dette er folk i svært sårbare situasjoner, og det er en del grenser man skal være innenfor. Hvis NRK dessuten har plikt til å ta opp alle slike saker, må dere nok ha mer enn tre kanaler i 2009. Dette programmet var utenfor de etiske retningslinjene. Man må erkjenne at dette er mer problematisk enn Tore gir uttrykk for. Jeg etterlyser mer refleksjon, sa Ness. Kristin Jensen mente programmet var innenfor grensen, mens Kjellaug Nakkim etterlyste mer refleksjon rundt bruk av barn under 18 år.

– All kontakt har gått gjennom foreldrene, og vi mener vi har opptrådt forsvarlig i forhold til Vær varsom-plakaten, sa Tormod Kjensjord. – Denne programserien hadde falt sammen hvis Tore ikke kunne tatt vare på deltakerne. Vår lærdom etter dette er at vi må være kresne i utvelgelsen av historier og nennsomme i utførelsen. Vi skal ivareta ikke bare jusen, men menneskene, sa Tormod Kjensjord.

Mina 16. mars

– Interaktivitet med lytterne er en vesentlig del av dette programmet, sa P3s kanalsjef Marius Lillelien i sin redegjørelse. – Vi ser nå en drastisk endring i måten vi kommuniserer med lytterne på. Det er positivt at folk ytrer seg, språket blir brukt og mediene demokratiseres. Dette er en selvsagt del av P3. Mina har vært opptatt av å la folk med skrudde meninger slippe til, og hun kommenterer dem. Men her lot hun det ligge. Hun burde satt det inn i en kontekst, som et eksempel på hvor drøye synspunkter folk kan ha. Det er viktig at vi lar meninger vi ikke liker slippe til. Vi ønsker å være offensive i måten vi bruker nye medier på, sa Lillelien.

– Jeg er lite fornøyd med svarbrevet, det er lite gjennomarbeidet. Har vi plikt til å speile enhver mening? Vi burde heller satse på kultiverte programledere, sa Hallgrim Berg. Kjellaug Nakkim fulgte opp. – Jeg oppfatter at det er filtreringen som er saken her. Sms-meldinger bør underlegges et større kritisk syn, mente hun. Kine Hellebust var enig. – Jeg skjønner at man blir sjokkert hvis man intetanende slår på dette. Men hvis det stemmer at Mina har en kritisk tilnærming til dette generelt, mener jeg at dette er greit, sa Kine Hellebust. Også Grethe Fossli var enig i dette.

– Jeg er ikke villig til å gå klageren imøte. P3 er en kanal som blir godt mottatt i målgruppa. Men det krever programledere som kan kommentere – og som treffer målgruppa, sa Jon Olav Alstad.

– Vi får 2000 sms-er daglig i P3, og vi jobber selvsagt mye med å vurdere disse, sa Marius Lillelien.

Brev til orientering

Klage på jingler/egenreklame

– Jeg skjønner reaksjonen, jeg er selv hørselshemmet. Dette oppleves som støy av 600 000 - 800 000 mennesker hver eneste dag, sa Kine Hellebust. Grethe Fossli var enig. – Jeg må selv oversette for hørselshemmede når det er musikk og snakk samtidig, sa hun.

Eventuelt

Leif Stavik orienterte om juni-møtet, som avholdes i Tromsø.

23.05.06

Vetle Daler